

Kasvun ja oppimisen lautakunta 27.09.2023 § 137

§ 137

Länsi-Espoon lukion tarveselvitys

Valmistelijat / lisätiedot:
Toivonen Auli
Helin Erko
Turpeinen Jaakko
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Toisen asteen koulutuksen johtaja Erma Tapio

Kasvun ja oppimisen lautakunta

1
hyväksyy Länsi-Espoon lukion rakennushankkeen tarveselvityksen liitteen ja selostusosan mukaisesti 1200 opiskelijan lukioksi,

2
edellyttää, että hyvän oppimisympäristön tavoitteet ja mitoitukset huomioidaan selostusosan mukaisesti ja soveltaen koulusuunnitteluohjeita,

3
pyytää Tilapalvelut-liikelaitosta kehittämään lukion tilaohjelmaa yhteistyössä Kasvun ja oppimisen toimialan kanssa. Lautakunta edellyttää, että hankkeelle laadittuja viitesuunnitelmia kehitetään Tilapalveluiden ja Kasvun ja oppimisen toimialan kanssa,

4
pyytää Tilapalveluita laatimaan pedagogisen suunnitelman suunnittelun pohjaksi yhteistyössä käyttäjän kanssa,

5
pyytää Tilapalvelut-liikelaitosta selvittämään hankkeen aikataulu, toteutusmuoto ja kustannusarvio esitetyn laajuuden mukaisesti. Jos esitettyyn laajuuteen tehdään muutoksia, tulee ne tuoda kasvun ja oppimisen lautakunnan hyväksyttäväksi,

6
pyytää Tilapalvelut-liikelaitosta neuvottelemaan toteuttajan kanssa vuokratasosta siten, että kohteen vuokrataso vastaa kaupungin omaan taseeseen rakennettavien kohteiden vuokratasoa,

7
esittää, että Länsi-Espoon lukion rakennus on valmis viimeistään kesäkuussa 2027.

Käsittely

Päätös

Kasvun ja oppimisen lautakunta:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Tarveselvitys koskee Länsi-Espoon lukion rakennusta, joka sijoittuu Espoonlahteen Länsiväylän pohjoispuolelle kortteliin 42004. Kortteli sijaitsee eteläisessä Kiviruukissa Kivenlahden metroaseman pohjoispuolella. Lukion suunniteltu sijainti on esitetty oheismateriaalissa 1.

Kortteliin 42004 on suunnitteilla monipuolinen opisto-, tutkimus- ja toimistokortteli. Alueella on käynnissä Cleantech Garden -niminen hanke, jossa kehitetään bio- ja kiertotalouden osaamiskeskittymää.

Alueella on voimassa Ruukinhuhta -asemakaavan muutos. Korttelissa 42004 on toimisto- ja voimassa toimistorakennusten korttelialue. Kortteliin saa rakentaa oppilaitos-, palvelu-, kulttuuri-, liike-, toimisto- ja tutkimustiloja sekä ympäristöhäiriötä tuottamattomia työ- ja verstaattiloja. Keskustatoimintojen korttelialueen rakennusoikeus on 52 000 k-m². Tästä rakennusoikeudesta tulee opetus- ja opetustoimintaa tukevia tutkimustoimintoja rakentaa vähintään 30 % ja enintään 65 % rakennusoikeudesta.

Valtuuston 8.12.2022 hyväksymässä investointiohjelmassa Kiviruukin lukiolle on varattu suunnitteluraha 200 000 euroa.

Alueella on voimassa suunnitteluvaraus Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnialle ja NCC Property Development Oy:lle yhteiskehittämiseen 31.12.2023 asti. Suunnitteluvarauksen päätöksessä todetaan (Kaupunginhallituksen elinkeino- ja kilpailukykyjaosto), että varauksensaajan tulee tarkastella, voidaanko kaupungin ja myös muiden toimijoiden tarvitsemia tiloja toteuttaa osana yhteistä hankekokonaisuutta siten, että eri tilojen synerginen yhteistoteutus ja/tai yhteiskäyttö ovat taloudellisesti ja toiminnallisesti edullista. Tällaisia voivat olla esimerkiksi lukion, kulttuurin, liikunnan sekä VTT:n ja muiden Gleantech Garden yritysten ja yhteisöjen toimintoihin tai yhteiskäyttöön potentiaalisesti tulevat tilat. Varauksensaaja on teettänyt lukion tiloista viitesuunnitelman, joka on päivätty 8.5.2023.

Länsi-Espoon lukio toteutetaan vuokrahankkeena. Hankkeessa tutkitaan mahdollisuuksia yhteiskäyttöön tilojen ja toiminnan osalta alueen muiden oppilaitosten ja toimijoiden kanssa.

Lukiopaikkojen tarve

Asukas- ja asiakaslähtöisyys toteutuu Espoossa mm. asukkaiden tarpeisiin vastaamalla, joka toisen asteen koulutuksen osalta voi tarkoittaa esimerkiksi toisen asteen koulutuspaikkojen lisäämistä, mikä onkin asetettu Espoo-tarinassa tavoitteeksi.

Espoo-tarinan mukaan kaikissa kaupunkikeskuksissa on hyvät palvelut. Toisin kuin perusopetusta ei toisen asteen koulutusta (ml. lukiokoulutus) kuitenkaan pidetä alueellisena palveluna vaan kaupunkitasoisena palveluna. Siitä huolimatta on tarkoituksenmukaista, että lukiokoulutuksen yksiköitä ja tarpeeksi opiskelupaikkoja on kaikissa viidessä kaupunkikeskuksessa ja helposti saavutettavissa hyvien kulkuyhteyksien

varrella. Tämä tukee omalta osaltaan myös kotouttamistavoitteen toteuttamista.

Yleislukiokoulutus toteutuukin kaikissa viidessä kaupunkikeskuksessa. Sen sijaan lukioden painotukset, linjat ja erityislukiot jakautuvat suunnitellusti eri kaupunkikeskuksiin. Myös tästäkin syystä ei ole tarkoituksenmukaista, että lukiokoulutus toteutettaisiin alueellisena yhdenmukaisena koulutuksena, vaan kaupungin sisällä lukiolaisille luodaan valinnanmahdollisuus kiinnostuksen ja taipumusten mukaan. Lukiopaikkoja tulee Espoo-tarinan mukaisesti lisätä tulevina vuosina. Myös tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota lukiopaikkojen riittävyyteen vuoden Espoon kaupungin arviointiraportissa 2021.

Vuodesta 2021 alkaen lukioden aloituspaikkoja on varattu 66 %:lle peruskoulun päättävästä ikäluokasta. Ikäluokat kasvavat trendinomaisesti koko 2020-luvun, joten aloituspaikkojen absoluuttinen määrä kasvaa, mikäli suhde pidetään entisellään. Espoon peruskoulun päättävistä noin 75 % hakee ensisijaisesti lukioon. Mikäli aloituspaikkamäärää lasketaan, näkyy tämä lisääntyvänä kilpailuna lukiopaikoista, mikä nostaa alimpia keskiarvoja, joilla lukioon voi päästä.

Kasvun ja oppimisen lautakunta päätti suomenkielisten lukioden aloituspaikkamääräksi 2118 lukuvuodelle 2023–24. Paikkoja varattiin 66,3 %:lle ikäluokasta. Ennustetut aloituspaikkamäärät 2020-luvulle ovat seuraavat:

2024: 2115
2025: 2175
2026: 2347
2027: 2311
2028: 2260
2029: 2293

Espoon suomenkielisten lukioden nykyisiin kiinteistöihin tai vuokrattaviin lisätiloihin ei ole mahdollista sijoittaa kaikkia edellä mainittuja aloituspaikkoja.

Lukioverkon kehittämisen ja lukiopaikkojen lisäämiseksi on laadittu kolme skenaariota, jotka sisältävät Länsi-Espoon lukion Kiviruukkiin valmistuvassa uudessa rakennuksessa syksystä 2027 alkaen. Skenaariot esitellään Kasvun ja oppimisen lautakunnassa 27.9.2023. Skenaarioiden esittämisjärjestystä ei ole priorisoitu.

Skenaario 1. Espoonlahden lukio ja Espoon yhteislyseo siirtyvät Kiviruukkiin valmistuvaan uuteen rakennukseen syksystä 2027 alkaen.

Skenaario 2. Espoonlahden lukio siirtyisi Kiviruukkiin valmistuvaan uuteen rakennukseen syksystä 2027 alkaen. Leppävaaran lukio ja Espoon yhteislyseo yhdistyisivät ensin Karaporttiin vuonna 2027 ja 2030-luvulla Leppävaaraan uudisrakennukseen. Tällöin Espoonlahden koulun ja lukion nykyiseen kiinteistöön jää kapasiteettia, jolle ei ole vielä tiedossa käyttäjää.

Skenaario 3. Espoon yhteislyseo siirtyy Kiviruukkiin valmistuvaan uuteen rakennukseen syksystä 2027 alkaen.

Päätökset siirtyvistä yksiköistä vaikuttavat uusien opiskelijapaikkojen määrään. Mahdolliset palveluverkkomuutokset tuodaan lautakunnan käsiteltäväksi erikseen.

Nuorisovaikutusten arviointi

Espoossa yli 70 % perusopetuksen päättävästä ikäluokasta hakeutuu ensisijaisesti lukioon, ja lukiokoulutuksen opiskelijamäärä kasvaa tulevina vuosina voimakkaasti. Uudisrakennuksella pyritään vastaamaan tähän tarpeeseen. Jos opiskelupaikkoja pystytään lisäämään, silloin espoolaisten nuorten on helpompi päästä lukioon omassa kotikaupungissaan. Jos opiskelupaikkoja on suhteessa vähemmän, silloin opiskelijaottoa ohjaava alin perusopetuksen päättötodistusten keskiarvo nousee. Rakennettava uudisrakennus ja sen ympärille muodostuva kampus tarjoavat poikkeuksellisen oppimisympäristön opiskelijoille. Riippuen Espoon kaupungin muista lukioratkaisuista ison rakennuksen toteuttaminen Kiviruukin alueelle siirtää entisestään siirtää lukiokoulutuksen painopistettä metroradan suuntaan, jolloin lukioon pääseminen pohjoisempaan Espoossa saattaa hankaloitua.

Tilasuunnitteluperiaatteet ja kommentit jatkosuunnitteluun

Länsi-Espoon lukio -hankkeessa sovelletaan Espoon koulujen suunnitteluohjeita. Esisuunnittelun pohjaksi laadittua tilaohjelmaa kehitetään hankkeessa yhteistyössä Tilapalveluiden ja Kasvun oppimisen toimialan kanssa vastaamaan nykykoulutuksen tarpeita. Erityistä huomiota kiinnitetään ylioppilaskirjoitusten järjestämisen tiloihin. Viitesuunnitelmaa tulee kehittää vastaamaan nykyaikaisen lukion hyvän oppimisympäristön tarpeita. Suunnitteluratkaisuissa huomioidaan alueellisen toimintaympäristön tarjoamat mahdollisuudet opetukselle ja yhteistyölle.

Opiskelu lukiossa on itsenäistä ja kurssimuotoista. Lukiossa tarvitaan eri kokoisia tiloja, koska kursseille osallistuvien määrät ja opetuksen toteutusmuodot vaihtelevat. Itsenäisen opiskelun tarve korostuu lukioissa, mistä syystä opiskelijat tarvitsevat opetustilojen ulkopuolisia oleskelu- ja opiskelupaikkoja. Lukion mahdollinen painotus otetaan huomioon tilojen määrässä, koossa ja varustelussa.

Lukio-opiskelu on luonteeltaan yleissivistävää ja yhteisöllistä. Opiskelijat harjoittelevat valmiuksia työelämää ja jatko-opintoja varten. Lukio-opiskelu tähtää ylioppilastutkinnon suorittamiseen, mikä tulee huomioida hankkeessa alusta pitäen. Länsi-Espoon lukion Kiviruukissa sijaitsevaan rakennukseen ei ole suunnitteilla liikuntatiloja, jolloin riittävät ja toimivat ratkaisut luokkatiloissa ylioppilastutkinnon suorittamiseen, sekä juhlien järjestämiseen (lakkiaiset ja vanhojen tanssit) tulee sisältyä hankkeen suunnitteluun alusta alkaen. Suunnittelussa huomioidaan riittävät tekniset ratkaisut sekä opetusta, että ylioppilaskirjoitusten järjestämistä varten.

Tutkinnon suorittamiseen soveltuvien tilojen suunnittelussa huomioidaan oletettu kirjoittajamäärä, tarvittavien verkkojen ja sähkön jakelun vaatimukset, sekä tutkinnon suorittamisen vaatimien kalusteiden ja tekniikan varastointi.

Lukion opetustiloja käytetään joustavasti eri oppiaineiden kesken, joten tilojen tulee taipua monenlaisiin opiskelu- ja opetustapoihin sekä eri kokosiin ryhmiin. Muuntojoustavat tilaratkaisut mahdollistavat tilojen hyödyntämisen myös opetuksen tarpeiden muuttuessa ja itsenäisen opiskelun toteutumisessa. Monipuoliset kohtaamisen tilat ja muunneltavat

ympäristöt lisäävät sekä opiskelijoiden viihtyvyyttä että tilojen käyttömahdollisuuksia. Lukiokoulutuksen vaatimat kurssit huomioidaan riittävänä varusteluna erikoisvarustelluissa tiloissa.

Tilasuunnittelussa hyödynnetään aktiivisesti koulun pedagogista suunnitelmaa, jossa määritellään tarkemmin tilojen tulevia käyttötapoja. Pedagoginen suunnitelma edellytetään laadittavaksi mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Muut lukion tarvitsemat tilat

Länsi-Espoon lukion Kiviruukissa sijaitseva rakennus ei sisällä liikuntatiloja, vaan ne neuvotellaan erikseen. Liikuntatilat pyritään käyttöoikeussopimuksin hankkimaan Kivenlahden hybridiareenalta, jonka suunnittelu ja rakentaminen on käynnissä. Liikuntayrittäjän kanssa on käyty neuvotteluja esisopimuksen laatimiseksi. Lukion liikuntatilan tarve on arvioitu olevan vähintään kaksi lohkoa, joita hyödynnetään liikuntatuntien vaatiman ajan puitteissa. Liikuntatilojen lisäksi lukio tarvitsee varastotilaa sekä tilat opettajien työskentelyä ja taukoja varten. Työskentely- ja taukotilat voivat olla yhteiskäyttöisiä. Hankkeessa selvitetään, voidaanko lukiotoimintaan keskeisesti liittyvät juhlat, kuten lakkiaiset ja vanhojen tanssit, järjestää hybridiareenan tiloissa.

Yhteiskäyttötilat

Elinvoiman tulosalueen kulttuurin tulosityksikön mukaan Espoonlahden suuralueella ja koko eteläisessä Espoossa on kaupunkitasoinen taiteen perusopetuksen opetustilojen lisäämistarve. Erityinen tarve on sirkusopetuksen tiloille. Läntisessä ja eteläisessä Espoossa ei ole taiteen perusopetuksen sirkustaiteen opetukseen soveltuvia tiloja. Espoon kaupunki vastaa taiteen perusopetuksen järjestämisestä yhteistyössä kumppaneiden kanssa. Toiminnalle tulee olla soveltuvat tilat.

Elinvoiman tulosalueen Espoon kulttuurin tulosityksikkö esittää Länsi-Espoon lukion hankkeeseen alueellisen tarpeen perusteella sirkustoimintaan soveltuvaa tilaa taiteen perusopetusta varten. Sirkustilan koko on noin 150 m² (9 m vapaa korkeus) ja lisäksi puku-, varasto-, wc- ja pesutilat. Tilassa tulee olla mahdollisuus kiinnittää kattoon varusteita (esim. trapetsi, liinat, köydet). Kulttuurin tulosityksikkö esittää, että mahdollisuuksien mukaan tila olisi lukion käytössä kouluaikana ja muutoin taiteen perusopetuksen käytössä.

Musiikin ja kuvataiteen tilojen käyttö taiteen perusopetukseen ja muuhun harrastamiseen kouluajan ulkopuolella on mahdollistettu pääsääntöisesti omilla lukitusalueillaan. Mahdollisuuksien mukaan kullakin lukitusalueella on varastotilaa taiteen perusopetuksen varastointitarvetta (n. 2–8 m²) varten.

Tavoitteena on Länsi-Espoon lukion tilojen monipuolinen yhteiskäyttö ja siten rakennuksen korkea käyttöaste.

Laajuudet ja kustannusennusteet

Opiskelijamäärään perustuen hankkeen alustava laajuus on 7800 hym²–8400 hym². Lopullinen mitoitus ratkeaa suunnittelun edetessä. Kasvun ja oppimisen lautakunta pyytää tilapalveluita kehittämään lukion tilaohjelmaa yhteistyössä Kasvun ja oppimisen toimialan kanssa. Lopullinen kustannustaso selviää vuokraneuvotteluissa, jotka käydään

palveluntarjoajan ja Tilapalveluiden väillä. Kasvun ja oppimisen toimialan edellyttää, että vuokrataso ja tilojen laatu vastaa omaan taseeseen tehtävien kohteiden tasoa.

Päätöshistoria

Liitteet

1 Tarveselvityslomake

Oheismateriaali

- Länsi-Espoon lukion sijainti kartalla
- Lukioverkkoselvitys 20.9.2023

Tiedoksi

Martinsen Kimmo
Lehtinen Maija
Laurila Mauri